

Kultur och bildning
Kerstin Pettersson Schaletzky
Tfn: 063-14 67 06
E-post: kerstin.schaletzky@regionjh.se

2023-05-17

RUN/25/2023

PM Uppföljning av det kulturpolitiska samrådsorganet Kultur Z 2019-2022

Allmänt om Kultur Z

Kultur Z är Region Jämtland Härjedalens kulturpolitiska samrådsorgan med länets kommuner med övergripande uppgift att löpande följa upp och driva kulturutvecklingen i länet med utgångspunkt i den regionala kulturplanen. Kultur Z inrättades 2003. Sedan 2015 finns en arbetsordning beslutad av regionala utvecklingsnämnden som också styr samarbetet.

Kultur Z består av politiska representanter från varje kommun i länet samt från regionen med stöd av kulturansvariga tjänstepersoner från både region och kommuner. Varje kommun representeras av en ordinarie ledamot samt ersättare. Region Jämtland Härjedalen har under mandatperioden representerats av tre ordinarie ledamöter samt personliga ersättare för dessa. Kultur Z sammanträder tre till fyra gånger per år. Kultur Z kan besluta om rekommendationer till regionen och kommunerna, men kan inte fatta formella beslut.

Från kulturprogram till kulturplan – historik

2002 antogs ett övergripande styrdokument, Kulturprogram för Jämtlands län, av Jämtlands läns landsting och samtliga kommuner i länet. I detta program framgår att en "samverkansgrupp bestående av ledande kulturpolitiker från lokal och regional nivå bildas.". 2003 bildades Kultur Z.

2007 reviderades programmet, utifrån aktuella omvärldsförhållanden, av beredningen för folkhälsa, livsmiljö och kultur i samråd med Kultur Z och länets kommuner. Programmet ersattes av Kulturpolicy för Jämtlands län som antogs av samtliga kommuner. I policyn framgick att "Kultur Z utgör länets samverkansgrupp på kulturområdet. Den består av ledande kulturpolitiker från lokal och regional nivå vars uppgift är att kanalisera den politiska styrningen av kulturens verksamheter samt att initiera och utvärdera samverkan. I Kultur Z finns även en tjänstemannagrupp vilka har i uppgift att sprida information, återkoppla verksamhet och leda gemensamma länsövergripande projekt."

År 2011 beslutades och implementerades den nationella Kultursamverkansmodellen med en statlig förordning (2010:2011) som innebär att varje landsting ska ta fram en flerårig kulturplan i samverkan med länets kommuner och i samråd med civilsamhället och de professionella kulturskaparna. 2011 antogs den första regionala kulturplanen i Jämtlands län för perioden 2012-2014. Sedan dess har ytterligare två regionala kulturplaner tagits fram och beslutats; 2015-2018 och 2019-2022 (förlängd 2023).

Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027 förväntas beslutas under hösten 2023. Under processen med att ta fram planen har Kultur Z utgjort referensgrupp och därmed varit en viktig och nödvändig samverkanspart för att säkerställa en samsyn kring ambitioner och utvecklingsområden för kulturpolitiken i länet.

Uppgifter och fokusområden 2019–2022

Gällande Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 anger att ”Kultur Z är Region Jämtland Härjedalens kulturpolitiska samrådsorgan för länets kommuner och region med övergripande uppgift att löpande följa och aktivt driva kulturutvecklingen i länet”. I arbetsordningen från 2019 (RUN/55/2019) anges följande fyra särskilda fokusområden:

- Kultursamverkansmodellen
- Kultur och hälsa
- Kulturskolesamverkan
- Kultur och demokrati

Kultur Z ett aktivt samråd även under pandemin

Kultur Z har de senaste åren varit ett aktivt forum i arbetet med den regionala kulturplanen, både vad gäller samarbete kring lokala samråd, för inspel och som referensgrupp under processen. Samrådet är dessutom viktigt för gemensam fortbildning, för att sprida och delge information, samt för erfarenhetsutbyte, både mellan kommuner och mellan kommuner och region.

Redan före pandemin hade Kultur Z som målsättning att stimulera digitala möten. Denna erfarenhet bidrog till att Kultur Z:s möten och arbete kunde fortgå även under pandemiåren. Via digitala möten kunde informations- och erfarenhetsutbyte, gemensam fortbildning och processande kring kulturplan genomföras, samverkan mellan kommuner och mellan kommuner och regionen initieras och kopplingen mellan den lokala, regionala och nationella nivån därmed bibehållas. Dialog och samverkan med Folkhälsa Z inleddes och resulterade i projektbidraget kultur för hälsa. Dialog och samverkan med BU Z har initierats men inga möten har ännu genomförts.

Kultur Z har haft och har en framträdande roll i den pågående processen med att ta fram Regional kulturplan för Jämtland Härjedalen 2024-2027. Genom återkommande workshops och diskussioner samt löpande information om progressionen i arbetet har Kultur Z varit, och är, ett viktigt samrådsorgan för att säkerställa en samsyn kring kulturpolitiska fokusområden och utvecklingsbehov i länet.

Uppföljning

Under hösten 2022 utgick en enkät till Kultur Z:s medlemmar för att utvärdera mandatperiodens arbete. De frågor som ställdes berörde arbetet generellt, huruvida rätt frågor lyfts under perioden, hur de särskilda fokusområdena hanterats och vilka prioriterade områden man identifierar för kommande år.

Tio svar kom in och av dessa framkom att man under perioden haft väl fungerande möten, men att den politiska representationen varit låg. Det framkom även att Kultur Z upplevts som betydelsefullt, för just politiker, som forum för utbyte av erfarenheter och kunskapsinhämtning. De upplevt viktigaste frågorna hade utgjorts av kulturskola/skola/bibliotek, information/omvärldsspaning, kultur och hälsa, samverkan och arbetet med kulturplanen. Man hade saknat frågor om arrangörer, urfolket samerna och samverkan.

Slutsatser som drogs var att man inom området Kultur och hälsa, där man, i samarbete med Folkhälso Z, initierat projektbidraget Kultur för hälsa gjort skillnad. Inom området kulturskolesamverkan framgår det av svaren att man velat uppnå mer. Här kan tilläggas att regionen sedan januari 2023 representeras i och är sammankallande för ett nätverk av kulturskolechefer som träffas fyra gånger per år.

Som svar på frågan hur Kultur Z kan göras mer relevant, effektivt eller givande anger de svarande att ett utökat samarbete med andra områden, till exempel utbildning, vore angeläget. Vikten av fysiska möten och gemensamma Kulturting med Region Västernorrland lyftes också som angelägna.

Medskick till Kultur Z 2023–2026

Vid mandatperiodens sista möte den 9 december 2022 formulerades ett medskick till kommande Kultur Z:

- Politiker behöver delta i möten och engagera sig
- Bra att bestämma sig för vissa områden och hålla i dessa under hela perioden. Sök samtal och samarbeten med andra aktörer och politiska forum.
- Fysiska möten och kommunbesök är angelägna.
- Fysiska Kulturting är angelägna. Idé: vartannat år fysiskt tillsammans med Västernorrland och vartannat digitalt i samarbete med Kultur i Norr (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen).
- Ordförande i kommande Kultur Z bör vara en kommunpolitiker.

Dessa medskick delgavs mandatperiodens nyvalda samrådsorgan Kultur Z vid deras första möte den 20 mars 2023.